

ВОЈИЋЕ ПРИЧЕ ЧАРЛСА ДИКЕНСА

Постоји енглеска народна изрека: "Кад се народ променеши, време је да дође нов учитељ вере у Бога." Наша народна ис-
тога смисла модернија је, ширег је смисла и јача експресијом: "Искварио се на-
род, земља хоће да мијени Господара." Из дубине је мислио ко је казао да ~~зем-~~
~~ља~~, планета која ~~носи~~ човечанство, завали под небајством и рујнисе мах. И тачно
је: завалити у токва времена за другим Господарем које било врсте, за Господар-
ем који ће помоћи у области ~~поднебја~~, ^{и у земљи} друштвеног реда, или морала ~~жаре~~. У
Старом завету човек се научио величанственог вапијања пророка: да је небајство
во преплавило земље и градове, да има наде да не дођи Господар и вођ са нови-
мим начинима ~~законом~~ честитости ~~и~~ стичкој лепоте, вто се у она доба звало
вером или истинама Господњим. Пророци су објављивали Месију; Јован у пустини
звао је свет да се понада, јер иде онај који ће тражити нокајање и светост жив-
бота. А нови завет је затим донео Исуса Христа. Родко се у земљи која је најви-
ше уздисала и практала да се мијени Господар. У Палестини нови учитељ
света и Господњих савести, песник великих задатака у ~~животу~~ животу, Исус, појд-
исује ~~жаресос~~ ~~страдањем~~.

Рођење Исусово, Вожњи, момент је, правник је
који вези на небу и на земљи, који кроз мало најнино детење најбоље приближава-
зе миру и небо, жуде и високе регионе идеја и идеале. Можемо о Вожњу размишља-
ти у вези с небом и анђелима, и можемо Вожњи празновати где год има жуди, у ~~жуди~~
арбуској механи, у зуми са Еумуцијама. Има Вожњи у знаку земљске трагедије,
рођење Исусово у штаки и у јаслима, јер му је ~~закон~~ мајка морала белати ис-
пред крајника јерусалимског који је малу дечу до две године дана старости уби-
јао. Има Вожњи у знаку доласка на земљу Бога, под чијом ореолом окруженој гла-
ви ~~изврши~~ певају краљеви и пастири: слава Оцу на висини, ^а на земљи мир. Има, на земљи,
правник богаташког Вожња који се дочекује са обидном кухињом и подрумом, са
радостима обједених. Има Вожњи сиромашка који, код нас, строго честе за прав-
ник и део своје вечере на Вадим дан наносе на друм курјаку. А између неба и ~~зем~~

земље, у царству идеја и манти, има Христос који је био најсамај, и који не спеш доли на земљу; и има Христос који није никада био на земљи, нитк ће никад нико доли међу људе. Има људи чија макта остаје при Исусу детету. Зајновски је компоновао дивну легенду: Кад је Христос дете био. Има људи чија макта тражи Христа мученика, и Бога спаситеља који ће ~~је~~ смрт уништити. Има људи који, нарашто, подлажу чари ~~Божијег~~ празновешта, ~~и~~ али пре и после вожња тврде да је хришћанство вера изведена из древних вера далеког Истока, популарна мислима Платонових следбеника, ~~да~~ алије дело колективно, ~~а~~ да је ~~је~~ постка фигура.

Зима гледиште да је Христос човек, геминац млад Јеврејин, памени песник у области религије, који је основано веру изузетно високог морала. "Ко може оно што Христос тражи!" — пита се у врсти верског очајања, дански филозоф Биркегор. Сви знајмо, и из катихизиса и из својих немоћи да будемо прави хришћани, знајмо шта је Христос тражио, али знајмо и то да ако никада је можићу да људи мистично приме нешто од духа хришћанства, и могу много што други пут не могу. Величественог човека Христа људи су праћасили за Бога. Има затим друго гледиште: Христос није живо, он је само једна религиозна претстава ~~изникнаду~~ људима у једно религијско доба кад се осетила потреба велике Конверзије, преласку једног високу веру. Тако као што се у друго једно религијско доба ишло у крсташке ратове за ослобођење гроба Христова од нехришћана, или доба кад је марка потреба за религиозним погружавањем и величањем Бога донела огромно високе и простране готске катедrale. За гледиште да је Христос само једна сјајна религиозна претстава, стоји занимљива историјска чињеница. Јеврејин савве, потом свети Павле, ~~изложио~~ је хришћанску доктрину ~~метафизички~~, без конкретног Христа. Так оно популарна касније, у другом веку, јављају се Еванђелисти и изложу хришћанство у причама, параболама, у којима Христос живи и хода по земљи. Ноје ~~да~~ овде место да се помињу велике контроверзије око тога да ли је Христос Бог или нико, и ако јесте Бог, да ли онакав какав је Бог створитељ света, дакле сам собом и одјек постојао, или је, како је енглески песник Милтон у свом изјутрјеном ~~раду~~ РАЈУ изнео, створење, креатура, али са божијским задатком да спасе свет. Бог као Бог Отац, или Бог створен од Оца, од ђаша исходајуши, како се

Листа 3
се у нашим књигама каже, Христос ~~и~~ проживео на земљи живот са следеће три гласорије: сиромаштво, љубав /каритас/, артва.

Појединачне моменте тог живота прославља хришћанска црква о Христовим празницима: ~~Васкрсење~~, Вогојављење, Ускре, Преображење, Крстовден, тих обимљан јесени празник када човек размишља о симболу крста, када се сећа религиозних и народних учела да сваки човек носи свој крст, и да је боље да га страживо носи него да га забације, јер зној један збације, тамо недалеко чека га други, ~~st foštan učenje~~, и можда текм, како је писао средњевековни калуђер ~~који је учествовао~~ Сви Христови празници су крупног значења, величественси, састи. Један само чин изузетак, није толико свет и привредни, колико је човечан и домани. То је ~~Васкрса~~, празник који није једна тврдостма, него је људска радост нахијаду начиња.

Извесите реч ~~Васкрса~~, и одмах се сви часмске, сви разумеју, ~~који~~ тога дана ~~збације~~ свој начин да приђу Христу, неко кроз мистику, неко чинено, заједно са свом хришћанском децом. ~~Многи~~ виткејам мало сеопе, пуно избеглице-родитеља ~~самајувачном~~ демоном, или са онима који тек што се нису родили. Немају ~~збације~~ где да спавају, главу да склоне. Скривали се по пећинама, по рувецима, по животињским стајама. Мали ~~пес~~ родио се у спавању, нагорелој и напуштеној шапки под пропушљеним кровом, ~~без~~ прозора и врата. У њу не га повити мајка, како не га понеговати? Почеки су људи да доносе што треба: први пут божићне ~~милаорде~~. По скамају у јаслицама пространи су ~~збације~~ пеленке, поклонили једно ~~бенце~~, мајчи донели првоту столичицу и узглазник. Поређали међу поклонима један хлеб и доста смокова, један бокалик и нож. Шлад пастир је приноси уља да ~~се~~ ноћу ~~заради~~ жилак. Који људи су то били? Као и до данашњег дана, мали људи, сиромашни људи који одмах знају шта је и у чему је неволја, и који знају велику уметност да донесу сам она што треба. «Како се ноћу грејала детенце? Грејали ли су га крава, магарац и овца. А шта је оно у углу ~~збације~~ склошено као непотребно? То су донели краљеви који су донели за пастирима, и ~~збације~~ темјак и измирну и злато. Краљеви, који су најбољи, ретко погоде штакомашњем народу треба. Марија ~~заскује~~, а људи и жене долазе, доносе. Мали људи су радовани,

свака новост љима је дес живота. Где Марија направила од стаје кућу! и људи доносе десе: тамирни с медом, ~~и~~ прости играчку залете, мало вуне, још сламе. Мишеви се објасили, није то више стаја, то је људски стан. Марија кућу дуго седи без сна, стиже руке, суне^{јој} ~~и~~ због доброте и мидости људи. ослушкује: ~~и~~ сеоска тишина у пољу, у леној кућини мир. Дете спава, Марија се понекад учини да снева нешто лепо, и заплаче се. Крава на то дигне главу, полако се обре на други бок, погледа у мајку па у дете, ~~захмурити~~^{облак}. Јагарац примакне љушку Исусу а Марија их обоје загрли. Од Витлејема почиле велика поезија у односу људи и животиња, поезија о тајни два царства у природи.

Досејаја Витлејема ~~и~~ обнавља ~~и~~ свугда где се у хришћанском свету празнује Велики. Ако не увек депа и њихови родитељи, литература чува витејевски стил: сиромашна или топка кућа, неки скрипци споразум између ~~и~~ људи и људи, и људи и животиња, смешни шумови, хандила, седеље са причама, мало дремежи од спремају ~~и~~ празнице и зиме, и много ~~и~~ тишине. У тај стил спада и нешто древно старијеско, а са старијеским иде доста сујеверја и свакојаких чудесних обичаја, некада драмских, некада смешних, некада фантастичних као дубок сан. Извесете ону вечеру за курјака на друму или негде на улицу. Тај курјак, то је некадашње божанство древних Словена незнабоџаца. Али међу тим незнабоџацима је нам предак, рођени наш род по крају. Вакве везе има он с Вождом и са Христом? Никакве, али има везе са мистичким расположењем о Вожду у вези са ~~Богом~~ ^{Богом} и ^{Српским} ^{Царем} и ^{Богом} ^{Царем}, свима стварнима света. ~~и~~ Слушате вечеру, дигнете главу и погледате у звезде или у тихо падаје снега, и продирете ~~и~~ тајанствену Ђедљевску ноћ далеко у време и простор, ~~и~~ тражите некој кренко и живог ~~и~~ свога претка из времена кад је он именосно вечеру курјаку. Стојимо напољу сами, забуђени смо, имамо малу поштено мисао, или честиту бића свог и до Бачестине у којој није било снега, и у древну првост претка од чијег праха има нешто у нама, ~~и~~ и по свој земљи где се тога дана слично осеља. ~~и~~ И онда брзо близите у топлу и светлу собу. Крунским очима гледате око себе, и чутите. Мир. Манко притиснују векови од Витлејема, ~~и~~ од преоца и бога курјака. Сочек не зна ко је, чији је, откуд је. Можда сад пролази другом неки даљи род нам. Не. О Вожду сви су друмови ~~и~~

празни, сви јуди и животиље су код куће, у кући, мисле једно о другом, и живот као да изнова почне.

Божић са снегом и ветром, са топлим кућама, са

збринутом храном, са посетима, са смешним звонима, са вером и сујевером, са нај-
рочито негованим дечјим радостима — светнује се ~~Север~~ на Северу, ~~најчешће~~ ~~у Немачкој,~~
на културном Северу ~~у Енглеској, у Скандинавији~~, некада раније у Русији, Зад-
атим још у целој централној Европи, где је такође хладно у десењици, и камин или
топла пећ је блаженство. Сви вартици у тим крајевима вартици су ~~на~~ Палестине,
~~Бирбакан~~ него ~~у~~ тих крајева, снегом засути и једовим границима скићени. Од камине у којој
јуди живе замисли мешта, уметничко стварање, религија, такозвана срећа. Најлепше
божићне приче даје је Север. Достојевски има потресног Маљчика у Христу на Ју-
рејском илајасу Ђорђа. КЕ. Седме Кагерлеф има збирку божићних прича, а Дикенс има и две три збирке божи-
ћних прича. под Седме Кагерлеф нису само куће и огњишта замађивани у божић-
ном чекању, него се по великим шумама древеће и животиље занесу у стање сна и
чудотворности. Чарлас Дикенс пише божићне приче у Лондону, у срцу Енглеске, у
своем граду који је осећао ~~да~~ да једно ~~срце~~ имају.

Чарлас Дикенс је фигура ~~XX~~ века,

један огроман човек, смјено човечан писац. Жив, радознао петео је по Лондону тамо
амо, где је грађа најгуашнија будма и стварала, где писац мора доћи да истргне из гужве
оно што би иначе остало заваљда испознато и безимено. Чедарел је то ~~филм~~ све-
же писац за ~~човека~~ у пет сата поподне, које игра велику улогу у лондонским поро-
дицама и у уличном саобраћају. Часопис Часопис Часописа на кућама се отв-
рају, са дечком који ~~се~~ пешаво завири у кућу и Дикенс ~~убијах~~ види оно што је
на ~~кући~~ чудноште накрило, смешно, и види што је у кућама импровизо-
ваво и ~~се~~ одаје чега нема, и шта јуди у новом чине. Где год има што накрило
но, разбијено; где год има гримаса, или смешно одјеко; где год има заборављен предмет који треба да се нађиши на сасвим другом месту, ту треба застати, то је
знак да се иза тога крије комедија или трагедија, или сасе што треба за један
сасе, тада га ~~се~~ почиње добро сневати, разиђе се у маглу, и ништа
так тада почиње заправо да ~~се~~ ~~заневђује~~ и што се дотле симбало. Дикенс је имао огромну менту, али он је имао нешто још боље, имао ~~да~~ предосећања.

Манта гради вероватну фанцију; предссење поставља реалност. Ноју? Ону која на уличи ~~у~~ у обичном животу, али је ~~у~~ у генију човека који може све оно што му се сугерира великом снагом или с великим убеђенашћу. Дикенс на својим ~~много~~ страницама, као што су "Крст савве", "Чудо бројдера", "Паркет" итд. среће се са ~~много~~ сугерирајућим језивостима, нена много лепеша ни очајних случајева који су прастварајују бесмислу или у беспомоћности. Унија случаја оне старе веренице која је остављена од изадожење на сам дан венчача, и која је од шока силизнула у нечу језивост; оставши да стоји постављен свадбени ста, са колачима који су потрулели, са рубцем које се у прах распада. Али над очемујете нечовечност, апсурд који води у пудницу или у ражочавачеље, Дикенс спусти завесу на ~~тако~~ странице романа, и ви се најете у сплету нових ~~тако~~ могућности које се још ~~тако~~ часује би могле предвидети ~~тако~~ која могу да оставе младаче да труде напостављеном столу, ~~тако~~ је ~~тако~~ могуће ~~тако~~ но у ~~тако~~ Лондону где је сваки човек колико беziмen толико ~~тако~~ почиун свет за себе.

Дикенс релативно ретко има роман или причу са једним главним ~~тако~~ цем, као ~~тако~~, рецимо роману Давид Коуперфилд. ^{тако} Дикенсових ~~тако~~ предссења треба сплет породичних живота, који су сваки за себе нешто нарочито и своје, али који се никак укрштају и сканто утичу на судбине једни другима. Сплетове, по рођаци или суседа дикенс види на начин уличних гужви у Лондону. Одједвај неко ~~тако~~ са зеленим парчарима, или са оперисаним носом ~~тако~~ чупоглавац из кутије издаји се и учини нешто. Нешто што је Дикенс предсетео, ~~тако~~ је у том времену, замишлено из ~~тако~~ човека изашао ~~тако~~ улицама ~~тако~~ неговог природног времена, ~~тако~~ економског периода који ~~тако~~ што ће се после у другој глави књиге можда и објаснити. Испак онај је је звог, и око тога се, као у пресијеном раствору соли, почињу начињавати догађаји, одлуке, ~~тако~~ нова лица, ~~тако~~ разгледи.

Вожње приче дикенсове, то није толико Вожњи, колико је Енглеска на Вожњи и око Нове године, Енглеска са својим стаплом потребом да то не у нешто ~~тако~~ традиционално старинско, чудно, али под ~~тако~~ ^{са којим} околностима, Енглеска која се чини баш у другим ~~тако~~ земљама, а ~~тако~~ времена у којима ~~тако~~ удалена времена пре и ~~тако~~ после ~~тако~~ догађаја. Енглеско причање и литература, то је увек неки религијски проблем, морал, ход истине, уравнотежавање тешких сукоба, али то ~~тако~~ би, па

трибинално казало, у свима сосновима, потонуло у тешку трагику, у досеће хладну и
 "спену из живота" ~~који~~ дидактичну ~~књигу~~ у џину иронију, у сатиру, у базарну
 комедију, чак у јегачеве, ради јегачела. ~~ни~~ ~~Божић~~ је у свако случају не
 што свето и симбено за нају апликацију па и за јадном. ~~који~~ се једна од ~~треће~~
 трагедија или комедија догађају ~~на~~ ~~Божић~~ по срећама и несрећама људи попадне
 нешто тако будбиносно као у сајкама, где ~~се~~ ~~се~~ ствари обрушавају на ~~се~~
 људе, или људи све поднесу ~~радош~~ ~~лепоту~~ и племенићу ~~свршетку~~. Главни рек-
 реквизит за дикенсову божићњу ~~причу~~ причу није вртеп и поклони свечан ~~и~~
 ручак са бурком и будингом у којем гори рум — премда има наравно, и тога ~~и~~
 кадо је главни реквизит ноћ и сан. Ноћи су ствари надмоћније над човеком и над
~~вртлом~~ спана. Ако запрещају око љега тајanstva снова, стварни живот човеков
 дође под утицај чуда којих је пуне свака ноћ, ~~а~~ камо им ноћ уочи ~~Божића~~
 и још нише ноћ уочи Нове године, када се налазеју два раздобља и ~~а~~ човек
 старе године стоји као пред судом, а човек ~~Нове~~ године као пред новим животом.
~~Свака~~ ~~Божићна~~ прича ~~приказује~~ је ~~из~~ поезија, оно што је ~~заштитник~~ исказао
~~и~~ у својој лирској песми која се зове Мечу јасом и медом. Нада се заврши
~~фабулација~~ прича ЦВРЧАК ИА ОГРНДИТУ, али не знаете да ли је ~~по~~ ~~различито~~ крај највећег бораца.
 Није то снао ни ~~а~~ сам. Оно што је сан, што је става духа у спеној девојчици која
 је не види ни срећу ни несрећу — то је реалност. Оно што је конкретно у при-
 чи, то је бајка, то ~~сушка~~ је чар вечерк и ноћи уочи неких празника који
 су свестост изгубили али посерију добили, то је чар добрих вола у Ђаници, велелија драма.
Дво што обједињава дикенсове божићње приче то је ~~и~~
 један чист морални дах, ~~и~~ једна мирна срећа од своје куће, ~~и~~ блаженство које
~~је~~ ~~је~~ буди могу ~~да~~ дати човеку ~~и~~ усамљеном, понејном, ~~и~~ ојаћеном, униженом. Један си-
 ротијски или топао ручак оноге који то нema, и не може имати, и не чеја, ~~и~~ то
 је ~~заборављено~~ што ни религија није предвидела, то је заједно и дело исти-
 nosti телесне и дело истиности духовне. Камо је дикенс, тај велики, силно човек, ~~и~~
 ни човек умео човека обрадовати! како је умео човека спасити! ~~и~~ Нада све друго,
 обједињава дикенсове божићње приче једно и паганско и хришћанско обожавање, ~~и~~
 затре, почевши од време Јара у камину па до нејаког пламена свеће на којем се

се грејао сироти писар циције скруца, у причи БОКИЉА ПЕСКА Кућу куће и оглашавао да је његовица и денас, а нарочито у Дикенсово доба, кад друштвени живот венчаног кућа није био током развијен. My home is my castle — моја кућа је мој двор и моја тврђава. Кућа, пре свега, прилежише испред злог времена које је у Енглеској доста издавно, и може да буде врло зло. Времадо да је немогућно избројити колико је пута дикенс у причама и романима исписао речи: ветрина, хладно, монар снег, магла. То не друму и у постиљонским колима, то по улицама Лондона, то у оделу и коси човека који долази спаса. Затим, кућа је у Енглеској гаранција самоге, Самоће преко потребна за рад ма које врсте, а самога је дивно чаробна за духовно одмарале и за мештање. Енглез зна рационално самоћати. Енглез има тешка христова врата и на малој кућини, и увек се замакнућа. Упркос своме добром васпитању, он више пута избаци на вратима своје своје собе ону страну табанице на којој стоји дом, то јест, изашко, и кад није изашко. Иако то не замера; Добро изаштице самоће на мирни час у крај камина, признаћа је сва Енглеска сваком човеку. Задимљаво је на овом нестручнику једно мало поређење између француза и Енглеза. Еми и Француза изрену којом се бринују својој кући. Што је кућа мала, то је ограда чвртка. Plus petite ће малак, et plus grande la clôture. Енглез се уважи у кућу као пук хага или корњача под љуску. Он Генерал излази из света, никак тоне у један посебан свет у који само Бог може вирити. Француза, чарством оградом осигурава и своје добро и своју самоћу, како крви кроз широке ограде, не воли ни кад је је смешено потпуно лаки позориште у јавству. Добро затворена кућа Француза то је своја ложа у позоришту. Заклучана кућа за Енглеза, то је свој морак, своја атмосфера, Већ ли Енглез ту чита, пише, размишља, сабира издатке, или зид у сваку у наслоначи, пушчи и амири у ватру, то је његова величина слобода у заклучаној кући. И сиромашни Тоби Ручкало, улични разносач писма и пакета и он има неку једну фотому, а ватру поготово име.

Кад дође веома, домаћа интимност у енглеској кући још се потенцира. Још једним грудобреном више се оделе људи од тривијалности и бруталности својих офиса, канцеларија или конторе и театри, од улике и већих зграда

превозних средстава у величим градовима. Све куће иските Енглези са Велику
 граничарсма света⁹, земље са крупним јасно црвеним бобама, и ту, између
 свакег зеленила и добре ватре наследи се енглеска породица до миле воле. Енг-
 лез дикенсовог времена поносно се и хвалио се интимном срећом и миром. А Вели-
 ки осигурева сар два дана куће и мира и разних удобности у којима Енглез уме-
 ти и када чује ~~шуму~~ ^{шуму}
 тако бескрајно уживасти. ^{и у његовој} Наред Христа, учествују тада ~~домаћини~~ ^и и нема домаћа-
 божанствна. Царчак на граници значио је, да дикенс ~~домаћин~~ ^{зупче}
 својим под тим именом, дикенс ~~је~~ подигао храм, завидан, пун љубави целога ~~је~~ ^{је}
 света. Ова те истацана освећена, занимљиво је знати, дикенс везује пре свега
 за домове и породице малога света и сиромашних људи. Они са богате стране до-
 живају прве Величје код својих сиромашних ~~суседа~~ ^{суседа} суседа, у свету једноставно-
 сти. Сиромаштво, смртност, важњаност за мале ствари, то су врати и у боје ~~шап~~
 царство и у царство маште. Дикенс сматра мали свет животијим, човечијим, и
 зато богатијим у начинима живота и забава, него ли свет виших друштвених кате-
 горија. Јуди виших класа много су индивидуални, имају свој центар у себи. Ако
 се и удаше од њега, спрено и краткорочно поделе комадић живота с другима, и бро-
 во се враћају окет у свој центар. Мали човек је окренут у јавност и колектив, ^{јека}
 готов ~~јека~~ ^{јека} упознаје, други улази у авантуре, прича себе и слуша туђе приче.
 Човек више категорије види у друштву једноликост, а у себи разноликост. Након че
 човеку, обично, улица је школа и говориште, новине и књиге. Мали човек има теш-
 тупа и тија познаника и пријатеља, цела улица, цело село. Дикенс је понављао:
 да само у малом свету има непрестано да посматра и учи. Мали човек је пун зна-
 же о људима и животу, и мудри или иронични пословички стил то је стил малог ~~човека~~
 човека. Најдуховитији човек у ПИВИНОВЦИМА то је слуга Вајер, ОСТАР Вајер је ~~био~~
 сам био писац виших категорија, или је једном признаком имао да каже о мил-
 срђу, односно немилосрђу људском пресудну реч, ставис ју је у уста малог и ~~сировог~~
 људског човека. Чеко је несрћним случајем изгубио око и добио у правцу очију дупљу
 вештачко око, уметничку имитацију људског. Основно је пријатељ, човека више
 класе; нека погоди које је око важно: пријатељ загледа, и погоди. "По чему си
 погодио?" — "По томе што је то око ипак лепше." — "Не", знао си стар.

хуј је заштитио оног човечулка са колицима и у оделу од вреће." — "Иако човек по гледа, и погоди. "По чему си погодио?" — "По томе што сам у том оку први пут у животу видео милосрђе". духовитост је очигледно Вајлдова, али је карактеристично што је Вајлд није ставио у уста себи ни неном из његовог друштва.

Кроз сву литературу Дикенсова иде демаркацион линија између богатих и сиромашних, охолих и смрних, човечних и нечовечних. Не кепријатељска демаркација — то ћемо још видети — или демаркација. Око демаркације настају сукоби између два света, и затим и услови измирења то јест услови живота. По Дикенсу социолошки гледано, то јесте и остале већне демаркационе линије у човечству. Дикенс сте спровели неку друштвену реформу,

Ајди, носиоци судбина почвите да се деле на они који сабирају, и на они који не могу сабрати. На они који имају један живот да живе и имају за десет живота и на они који нису свој живот имају да живе способношћу за живот. Зато што Дикенс по правилу мадима приписује чине људскости и јединствене човечности, па страни људи не бити више хумора, па страни великих више комике. Има, наравно, и обрнутих случајева — Дикенс је необично постен референт и необично чист судија. Дикенс дође ли до заблуда озбиљних моралних крима, Дикенс онда воне не прави разлику између великих и малих, чим само разлике индивидуалне и карактерске. Џво пример се у личности арко непријатној, врло непријатном претставнику богатих и моћних, свестати охолост и сухота срна са хришћанском вршином покајања, додуше после комике у животу и држању мистер Текатона. Оп је продавац дејних играчака, иначе матер/момак, иначе још и бездушен и прек п сладаша. Такорећи пред само важнајши комаде му невеста, млада и шупка Меј. Бесан и отрован, Текатон пође кући, успут упадне у породицу Прибингл. Лазарећа све, највећи, пун злаће, стигне кући. У тој злодији, додуше, једна тачкица је почела да испансара. Услед чега? Као којим путем. Дикенс је у литератури својој истичео убођење своје величког броја Енглеза да човек може бити срећан на земљи, и кад је један Енглез, или једна енглеска породица срећна, она је као зејтин од воде дели од људи који су отровани, аути, готови да руже и убијају. Не беже од тога човека, се и нађе, или западију. Ложнију разловићи. Но чину адоризати с њим најлоју поворини захватити о стварима својим и његовим са гледишта које је сасвим

супротно његовом, ^{али} блажећим и растварајући један несвесни. Чинглез који је срећан, неће да зна за несвесни, који је широк и мудар, неће да зна за лудост, неће да удази у оговарање, у скрипавања, у кистас и претас. ^(Лак доба је чланка.) Дикенс је чудесно знао приказати тај процес разблажавања, умирувања човеком, ^{чланак} Нарочито на Божић, ^и и у лојим уочи његе године. Мистер Текатон је стигао онако низан баш ^{Божић}.

^Ита мари што је ^{Божић}, и шта ^{Божић} што је сам! ^И други пут је био ^{Божић}, и он сам, ^и је ^{било} тамо код оних ведрих и срећних Пиребинглових, такас га је лајтин. Нешто га је затишило скоро заболи. Нема породицу, нема пријатеље, далеко је од макојих људи који ће већерас играти и певати, и — смугларно се смејати Текатону младожењи који је изгубио младау. Нака се смеју... ^А како би било да ^{идем} до оних мојих радника ^{који су спретни, смели, логични.} ^(Чланак.) Келибових који ми праве играчке, ^и ^{који су спретни, смели, логични.} ^{Не узјомајте} гуни се опет, ^{Божићни} слузи, покаже на несувешену свадбену торту, и нарди, ^и је неси "онима". Мало после, звони опет, и попаде ^{да} ^{онима} и неколико ћелибских играчака, ^(да ће да дочекају објаву овој зупци, то је јасно.) за себу Пиребинглових, ^и ^{који су спретни, смели, логични.} Нада, срце набрекне, у Текатону настаје велико присећање крамнеше на сам ^{Божић}, и он крене међу људе, међу мале људе, тачно под ^{"онима"}. ^{Божићни} вакупа, забуњено јде, почне нешто понајно објашњавати, и ^и ^{који су спретни, смели, логични.} ^{Следећа} запушта прстима, ^и ^{који су спретни, смели, логични.} понезе, поигра отворивши широм оно једно око на које је обично њамиро да скрије злобу. Нади свет поче кликати и тапнати, примите мистер Текатона право у срце. Велико и чисто кајање пробудило је у Текатону човека, ^и ^{који су спретни, смели, логични.} Наново се родио на ^{Божић}. И овако сухо приказано ^{чланак} мора дикенсу да верује да верује да се људи једнако препоређају, и да је ^{Божић} од тога и свет и светас.

Чарльс Дикенс, иако врло велики човек, спадао је по дубокој природи својој ^и ^{који су спретни, смели, логични.} у ^{Божић} људе, и у мали свет. ^{Био} је сиромашан и петљао као разни његови посари, вијадори, новинари, уметници, разносачи ^и ^{који су спретни, смели, логични.} чланака живота. Од ^и ^{који су спретни, смели, логични.} нешто је уређивао ^и ^{који су спретни, смели, логични.} забавна листа, оба углажном за средњи стапак и мали свет: ^и ^{који су спретни, смели, логични.} домашне штите и штите преко целе године. ^{Као} побогу достојевски у сличном случају, и дикенс је највећим делом сам испуњавао бројеве, и у тај начин прилога идућим његове божиња приче, сваке године по једна. Опозиција је публика ^и ^{који су спретни, смели, логични.} ^(Лак доба је чланак.) бројеви број чланака ^и ^{који су спретни, смели, логични.} већредно продавао и тако је мали дикенс спасавао од

банкротства великог дикенсова. Но је прелиставао стара дикенсове часописе, видео је да је сарадња Уредништвом у два правца: прва важност, и проблеми омо

друштвеног прогреса, око револуционарних идеја за достојанство човекова живота

(Не у чистом, рецимо и Крај света, кога је било)

и ради, око споразума између бодљих законе, вишег и вишег морала. Морал, *(и ближњима, Морал, људи други у моралу)*

једи који је активан међу суседима и пријатељима. *(и ближњима, Морал, људи други у моралу)*

то је била специјална романтика дикенсова. Потера неколико породичних

брдовима без крије и једрила, *(и брдовима без крије и једрила, и брдовима)* кроз буре

и *(и брдовима)* дено доведе све у једно пристаниште. У тим брдовима, капетани и прости

морнари, великом средам и мали свет.

У пријатељу ВРУЈЉЕВУ ЗВОНА, већ узгряд поменути

Тоби Тротер, Тобија Трчића, сиромашни улични курир, чује на велику збужданост

своје скромности, врло себјану реч баш њему лично упућену. Тоби Тротер,

стар човек, у стапној шети или зимском тркању и скакнутаву пред црквом где

очекује случајну зараду, врло је сиромашан и ретко скроман.

(и је је сиромашан, а је скроман.)

Задимана *(и је је скроман, а је скроман.)* шта ћо даде. Вручен је у скупен цилиндер и кецему

преко оно мало панталона и блузе. Над је ветар и зима, придоће још и утешитељ,

око врата. Ми смо буквально превели енглеску реч *comforter*, духовит назив за

одуху мушки шал који многим скромашцима заменује зимски напут. Савија се

око врата једно двадесета, и остане онда још крајева који покривају груди или ле-

тво и оне,

или *напоменеџер*. У понов уочи Нове године Тоби је био код куће али у *ак*

надао у *ак*онику своје цркве и дошао *ак* јевовит домињај. Звона су бруја-

ла и брујала и ледена промеја је *ак*бала. Над се *ак*аглушујуће брујаве стимало,

ништако је нешто *ак*страшија *ак* је ужен и *ак*је, онаквога романтичног дикенс-

*ак*а. Звона се претворили у духове времена, и време је, како му и личи, нарочито

уочи Нове године, почео да поставља разне питања и да оглашава будућност. Тоби

је центар од зиме, и још више од страха слушајући тешке речи и полуразумљиве

алузије, и гледајући како се духови виткају уз ужета звона. Тачно у понов прогод-

вори Тобији лично дух времена из великог звона. *Плас времена* довикује човеку:

Корачај напред! Време постоји ради човекова напредовања и усavrшавања, ради њего-

ве више вредности, ради *ак*оговриве вредности ради његове боље среће и лепшег

живота, ради његовог корачања напред до оне мете коју Време зна и види, и која је тамо постављена откада су Бог и Време почели. Столећа мрака, невлаштства и насиља била су и прошла, небројени милиони су страдали, живели и умрли зато да би указали напут који води напред. Ђо би покушао да човека врати натраг с тог пута, или да ~~и~~ препреци ~~и~~ пут, тај би покушао да задржи моћну машину која ће сметача обалити и усмртити, а она сама ће постати утолико мајновитија и снажија." Тада ~~се~~ њему говорило, одговора: "Ја, господине, колико знам, никада то покушао. И ако јесам онда је било случајно, ~~и~~ нећу убудуће такво што покушавати сигуран сам." то је у малом илустрована дикенса на Чокин. Како неки идејан програм, неки занос човечанства нешто од чега вера у живот порасте или како је ту пуно илузија, и како се од дикенса до дикенса увек одлаже остварење.

Сада, Године љубви. *Дакле је њега дикенса даје разлогом,* *да се ону, даје у сваки чланција и прозе*

и сваким научном потхрани машту и храброст, и човек обнови свој идеја. *Да ће њега* *одговори да ће њега* *се* *избегнути да ће њега* *се* *избегнути да ће њега* *се* *избегнути да ће њега*

Да три дикенсове божићње приче које озделопаве у обзир, наша ~~је~~ не свету бити најпознатија она под насловом ЦВРЧАК НА ОГЊИШТУ. Ту причу, прерадену за театар, играли су Художественици из Москве, а затим је играна и од наших глумаца. Јаки свет заступаен је у тој причи двема породицама, а виши богати свет у мистер Теклтону кога већ познајемо. У једној од оних двеју кућа имамо свет ведар, у другој свет суморан. Пирибингијеви су срећни. Млада, као венерица жива и весела жена удала се додуше за постаријег мужа, али они се више, имају малог сина, и узајамно негују живот пун добрих намера и пријатних изненада. Пирибинга, грмља од човека, по процесији *једа* *стилизован* *кирилица*, који у својим лепим двоколицама са арњевима и запрегом од једног добро и добро негованог коса, превози само маље сандуке и фанију робу. Префвече, ~~и~~ жена једнако истрчава и изгледа га. Кад он уз ~~и~~ пса Боксера, ветра и скриле кола стигне, некад покисао некад пун снега, онда породичним милештама нема краја. Пирибингијеви лети по кући а он љене усмене новине, прича о путу, о људима и стварима. Уз њих двоје и себу има још једно створење у кући. Једно од оних које би Вора Станковић мојда ставио међу божје људе; код дикенса, ~~и~~ то ~~и~~ гимаса на људском животу, чудно биће које је под неким маном да би било и комично и тужно, и стављало на пробу срца и стрпљења

правих људи. девојчица, дадиља, сваки час туне бебину главу о неки предмет, другим речма, трапава је. Још има обичај да скоро на сваку реч додаје именички наставак за множину. Али Пиринглови је драже и воде. Мали свет не пребија сувиши број штар над главом, и мали свет има ~~многу~~ ^{многу} радозналост у ~~све~~ ^{све} за сваког човека, кога не бити од те чудне девојчице? друга породица то су Келиби.

Ако је код Пиринглових све ~~важни~~ ^{захтевано} солидно, с гаранцијом, као и домаћинов кирицилук, ~~кога~~ Келибових је све ~~важни~~ ^{важни} и трошно. Од четири члана породице двоје ~~има~~ ^{има}: мајка мртва, син отишао у Јужну Америку и нема вести о њему. Отац је жив, али је слепа. Али и код Пиринглових и код Келибових царчак царчи на огњишту, знак топлих огњишта и милостивих људи. Код Келибових ~~изразито~~ ^{изразито} та се мала музика због тешких не, непрестано чује. Отац Берка праве играчке за теклитонову радњу. Отац са много маште и вештине ради главне послове; Берка лепи и плаће. Вредни су као пчелице, али су ипак врло сиромашни. У малом кућеру ~~жаконом~~ све је ~~оскучено~~ ^{оскучено}; оскудно и абаво, тако да је отац једном уздахнуо и себи и помислио да је и боље што је ~~жена~~ ^{верта} слепа. Па га је та мисао пренела у одлуку да почне вратити Берку: видови су у лепим бојама, слике чине, судови нови, он, отац, лепо обућен, нарочито му је леп зимски капут, али ето зима није јака. А што се теклитон понекад издире ~~на~~ ^{из} њих, треба разумети; мада је леп богат и прави се ~~жакан~~ ^{жакан}. Иначе је душа од човека, добро их плаћа, понекад донесе или пошче добро јело, пореклом од Пиринглових је добро јело, ~~наравно~~ ^и Берта слуша, зарумени се, сања. Вара отац ју, подајући ће почети и она да вара оца: отац не слути да је ~~она~~ ^{она} ~~заносно~~ ^{заносно} завојела ~~доброг~~ ^{доброг} и лепог Теклитон~~а~~... Ето Дикенс на Божић: може ли бити дубље и заплетеније, а уједно чиније трагедије од једног тужног сна ~~јасни~~ ^{са} који је осуђен на јави. У ту љусав уосталом наброј гром:

Мистер Теклитон се жени, узима младу мис Меј који је волео Бертина брат, и која је њега чекала, а не мистер Теклитона, страдање Бертино и за себе и за брата ~~и~~ ^и открију њену тајну. Тада отац девојчини и Пирингловица реше да и они Берти открију тајну: да је Теклитон и без душе и без милости, и без младости ^и ~~и~~ лепоте. Берта падне у несвест... дли Божић иде, тује, ^и њим неко надаје међу људима да има и виших сила, и да све може окренути на боље. Крај приче донекле и знамо:

Теклтоново краје је очовечење. Још се и млади Келиб вратио и мис Меј није узалуд чекала. Берта је пресретна; Теклтон се неће оженити. А његову матерост и ружноћу она никада неће видети. Ударише сви у весеље. Кад је дошла торта, настao је урнебес. Кад је стигао и преображенi иргуд Теклтон, зграбише га све руке да игра. Цокану ко зна кад он био крај да ћедаред не спаваше нешто неочекивано. Берта се ~~изразио~~ дике, лако и тешко, као витка једрилица без једара и крме, руке расирала да слепоћи нађе простор—заигра и она сама ~~изразио~~ одмичуки у ритмичном вихају, озарена лица, срећна. Вожић јој ~~изразио~~ испунио, и једну врхозну: мистер Теклтон ће им бити гост на Вожић докле год су ~~живи~~ живи. Сам је то казао... Тинка. Царчак царчи, Берта нечујно игра, сви је ускићено гледају. Наједаред, мрак. Свега нестало. Дикенс седи сам, траја уморне очи од писања, пита се у себи као још многи енглески песници: *Do I make it sleep?* — јесам ли будан или ~~спасам~~? Не, не, одиграло се то што сам написао. Ево на поду играчка. Царчак зриче, затра гори. Свећан Вожић свима у Енглеској, и по свету! И цените, добри људи, срећу као што је Бертина, јер такве су свет ~~живи~~ трагедија, моло резигнација, и сам зато највећа цена и срећа од неочекиване моли у свету да се ствари сорију, и постaje оно што још до тога часа нису биле.

Друга ои прича могла бити ЕРИЈ ЈЕВ ЗВОНА. Изабрали смо је зато што у далекој пројекцији од ^{тога} свакодневног реализма има сасвим друго значење него ~~који~~ претходна приказ. Познајемо већ Тоби Тротера, сиротњог разносача писама и ћедуља у оно време кад телефон није постојао, ^{који} зна његову канцеларију на тротоару пред црквом, кад је невреме онда у вратима звонаре. Годинама тако, он се здружио са звонима, научио њихов језик и тачно зна реч по реч кад љему говоре, или о љему нешто кажу. Тоби има јединицу Њерку Мег, која воли младог козачк риџера, и сутра на дан Нове године треба да се венчaju. Тако се и могло десити да је Мег донела оцу за ручак топло јело од превазаца. Мало затим, срећа се ^{Лебедија} јавила опет, и још пре поноћи којаће да испрати стару годину, јавила се добра мунтерија: Члптички већник шаље писмо члану Парламента. Тоби, у страхопочтовању од члана Парламента, није смео писмо голим прстима да ухвати, него га је покрио кеџем и ^и ун задовољства ударио у добар кас. И ручак га је оснажио, а и радост што не видети великог господина и можда добити

од њега више од пела килинга колико му је дао већник. Код члана Парламента било је још господе, и Тоби се доста забунио. Преда писмо, ~~и~~ члан Парламента га прочита. На онда стаде Тобија омерати, и некако са неког гледишта ценити. А то гледиште је било не оно члана Парламента, него члана друштва са поноситим именом отац и пријатељ сиротиње. Када такав, домаћин узе сиротог Тобија врло строго пропитивати и ~~сиротињу~~ савете му давати. На пример: А да ли си средио се сме своје обезе, сва плаћаш? Сутра почиње нова година, она моратићи на чистом табаку хартије, ~~Б~~ој видиш како је код мене: ту седи мој секретар ту је чековна књижница, а ту каса, и све ће још данас бити у реду. Поучи се, имаш данас још времена. Шта кажеш? ~~Ч~~е ли ти бар све главно у реду, сви рачуни плаћени? — ~~Б~~ојим се, господине, да нису оши сви. — Сви морају бити плаћени. На пример, јеси ли платио стан? — ~~Б~~ојим се, господине, да нисам платио потпуно а ~~нешто~~ јесам, бринуо сам. — Треба било да бринеш. То ти кажем ја, отац и пријатељ сиротиње! — Тоби тужно оборио главу. ~~Л~~адо му је што није било и уреднији. И спречати га је од господе којаслушају, а можда нису сви оци и пријатељи сиротиње. — А чујем да Јерка твоја хоће да се уда за Ричарда. Може, само чому? Сиромах Тоби који је донео радосну честитку оцу сиротиње, имао је да саслуша гру редакцију од ове коју смо ми сажеди и ублажили; имао је да прими за Нову годину сејашност једног царисеја и мизантропа некнога је цолиер једва у две ~~фигуре~~ ^{фигуре} саставио. ~~И~~ Тоби жури кући, утучен, и мисли како она ледена звона сваким дружчије говоре и кад имају што да му замере. Једва се код куће разбедрио: ту је Мег, ту је стара насловања, ту је ватра, коју је Мег као свака енглескиња кад дође мио гост, још мало потстакла. Уморни Тоби убрзо задрема. А док је дикенс жижео, чим неко ^{у ватре} задрема, ето га дикенс да му дошаће сан, пријатан или непријатан, за засаву или за цек. Тобијин сан, ~~било~~ ^{било} онај који смо већ чули, сан ~~о~~ о духу Времена који је тако утешно говорио о напредовану људи. Али било је у сну и злих духовима. Један ~~и~~ је казао да погледа кроз прозор с торња; на Чандри кеји мртав човек. "Већ пре девет година", рече дух. Друга слика је била још страшнија, други зао дух члан Парламента. Видео је Тоби ~~и~~

своју Нег оронулу у кроњцима са блесним дететом у хладној соби. У својевреме онаре послушно уплашила била је речи Оца сиротиње, и није се удала за Риччарда.

Риччард се пропио склизнуо у саноку пороке. Једнога дана је дошао, бедан, да мег и стао је прекињати да се уда за њега, пренеде га у уредан живот и спасе. Мег се смиљавала и сликала, то су последице: сви су болесни, гладни, просјаци...

Кој сасве што Дикенс кроз снове протури и прикаже, и овај сан одводи читаоца у једану нетпућу нову реалност, која скоро потпуно заборави на ону реалност из које је кренуо сан. Тоби је пао с торња и умр... Нег је потпуно пропала у јаду сваке врсте. Так пошто се Тоби пробуди, тамо крај затре, пробуди се и читалац.

Жали Тоби било је осема толико мртв од страха од сна као да се забиља стрмено с торња. Житалац се такође сав охладио. Дикенс се у време необично молно умео играти судбине нарочитојоко Божића, кад се сећање на витлејемске ходагаја преобазује у ужасе који су помешани с бајком око витлејемске звонице. Тоби покушава да ћерки исприча које је у сну видео, а она, млада, кепа, здрава, не да му да говори, и вели да је то све последица варења после оног доорог и изданог ручка. Сутра је свака, и не треба сад мислiti на рушење ствари, треба бити срећан... Дикенсова божићна прича то је Енглеска. Енглези су народ који воли шаблонске среће, вели приватну, личну, и још од свију скријену срећу, срећницу макар као маково зрно, али сигурну, јер иде са положајем, радом и стањем у којима човек живи. Радносач писама има својих срећа, сајена девојка има својих срећа, Илан Парламента има своју срећу... Занимљиво је споменути да Дикенс који увек дојши све, сваку личност својих романа и брич, није дојши оног чармеја и мизантропа. Није га казнило, није га поплавило, није му се сан досудио, он је осема толико кријао да је сиротог Тротера сам гурнуо кроз прозор на звонари. .. По нашим мишљењу, ова Дикенсова прича је, са гледишта уметности, једна од најзанимљијих. Фентастични део у њој испричен је са више реализма и реалистичке могућности и вероватноће него онај заиста реалистички део. Буде вам скоро језиво: као код Пирандела, питају да ли је писац, радији причу, изгубио свест о стварности, и није могао и не може вам никада више рећи шта је истина, која од две стварности је стварна. Како било, ми лично, кад

у причи дође до веселе свадбе Џег и Ричарда, ми лично никада нисмо могли да будемо весели, иако Дикенс, кад удари у веселје, сваког читаоца подиже на ноге да поизгра и позвиши неку безоружну и шаливу. Не, онога пута не. Шта је хтео заправо Дикенс овога пута? да чарисеј имадне право да је живот сиротиње/мизерија, да је Џег седна жена и мајка, а Томи Тротер давно не седи крај ватре у пријатном дремежу после трчкања по улицама— да ли је то ћисто, или је тој ћифалик прве године?

У овој причи се зове СВЕЧАНА ВОЖИЊА ПЕСМА, и премда и у њој има духовна и снова, и има одвратан карактер човека, ипак је углавном саткана од дивног Дикенсовог хумора у којем се плаше и пева, у којем су срећни и богати и здрави, и добри и бездушни. У овој причи главно лице ће бити тврдица Скруц, мизантроп своје врсте који хоће да иде у лудницу зато што има људи који су бољи и који верују ~~којим~~ је Вожић за велико добро у животу ~~којим~~ Вожињу песму у овој причи неће нико певати, воне ће се испунити небеса над Лондоном кад се, о једном Вожићу, опет оствари лепота да ведри и у живот заљубљени свет савлада да јргуда и човекомрса. Једна од најлепших Дикенсовых божињских прича, које су све најлепше... Скруц и Марли, то је фирмада једним од оних у Лондону безброжних офиса, или бирса, у којима не можете никада право да сазнате ко све ради, и шта се ради. То су тајне великих трговачких градова и огромним зарадама у малећним офисима. Марли, пременитији од хвојице ортака, умро је већ пре неколико година, али Скруцу, каже Дикенс, није префарбао име на цирки. Можда и Скруц, као Гоголев Чичиков, знајете о моћи мртвих душа... Веће вече је, изузетно хладно и мрачно, али Скруц седи у опису и после три сата и не пуштајући несретног писара који има породицу и летео би кући. У дима мајим собицама, слабо, код писара сасвим слабо загрејаним, скрипе пера Скруца и његовог ~~који~~ који ради присвакама. Одједаред ~~бене~~ у ту пећину весео глас Скруцевог сестрића.— Срећан Вожић и свако добро! — ~~Хм,~~ одговара Скруц, ~~који~~ завитлавање! — Вожић да буде завитлавање, ујаче! Не, ви сигурно не мислите тако! — Мислим. ~~Срећан~~ Вожић, ~~који~~ какво право имаш ти да будеш срећан! ~~Какав~~ разлог имаш ти да будеш срећан! — Ех, ако нешто тако, онда: ~~Какво право имате ви, ујаче, да будете јетки? какав разлог имате ви да будете кисели? ви сте бар доста богати.~~ — Скруц немајући за тренутак били одговор, понови: ~~Хм,~~ ~~који~~ завитлавање! — Немојте бити тако љути,

ујаче! — А шта друго могу бити кад живим у јесен свету пуда. Срећан Богић.
 А шта је Богић за тебе друго него време кад треба да плаћам рачуне а немаш новца, време кад неш утврдити да си годину дана старији, а ни један час богатији. да могу ~~радити~~ што хоћу, сваки идиот што ту трчка са Срећан Богић на уснама, кувао би се у свом рођеном пудингу, и био би сахрашен са коцем од болићајег дрвећа кроз срце прободеним. Бих тако радио, вере ми! — ујаче! — завали сестрић. — Сестрићу! — отегне Скруц. «Ти ахри Богић како ти хоћеш, а мене пусти да га држим како ја хоћу. — Непо држите га како хоћете, или ето ви га нико не држите. — Е па онда га просто не држим! Много си добра видео и ти од Богића, и много добра неш још видети.. Иначе, језичан си доста, могао би у Парламент. — немојте се лутити ујаче. Јела, изволте, дођите нам сутрана ручак. — На ручак... А зашто си се женио? — Зашто што сам се заљубио. — Зашто што си се заљубио? Збогом! — Али ви, ујаче, ниште долазили ни док се насам оженио. Вам то сад може бити разлог за односиме! — Збогом! — Уа ујаче, ништа не желим и ништа не тражим од вас, зашто данке не бисмо били пријатељи. — Збогом! — Џео ми је од срца што сте тако отсечни. Учинио сам покушај да вас позовем, у част Богића. И што се мене тиче, ја ћу сачувати у сеобијање расположење увек, увек. Акде, срећан Богић ујаче! — Збогом! — И срећна вам нова година! — Збогом!.. У проказу, плади човек се срдачно поздравља с писарем за Богић. Чувши да тамо у другом сопчету опет ~~иде~~ професорски Срећан Богић, ~~изумрли~~ Скруц промрмља за ~~иде~~ Ево га још један што прича о срећном Богићу, мој писар, а има свега петнаест мининга на недељу, и има жену и децу. Но, ја ћу зошта отићи у пудницу! — Писар се мозда надао да ће са сестрићем и он бити пуштен да иде кући. Тишина. Један човек дохвати опет хартије. А стан му је далеко, а напољу ужасно хладно време.. Ево како Дикенс описује време те бадње вечери: «Невутим се магда и помрчина агуснули тако да су људи на улицама ходали испружајући руке и ноге испред себе. Или су опрезно корачали испред запреге, да би коми остали на путу. Стари црквени торањ, чије је дрељено звono имало обичај да извирује за Скруцем кроз готски прозор у виду, био је потпуно нујидан. Ћат је откуцао часове и четврти негде у облацима, а после избијања продуљавало се још дрхтаво треперење као да цвакону зуби у смрзнутој глави. Хладноћа је постаяла јевна. У главној улици неколико радника су

оправљали гасне цеви. Наложили ватру у мангалима, и ту се скучила мноштва људи и дечака у ритама да греју руке и да жмиркају очима од усхићења пред разбуктајем ватром. Славинска вадење воде, остављена по страни, намрштено се смрзавала и претварала у мизантропски лед. Светлост из радија, где су граници са црвеним бобама пузкараде у топлини од ~~жареног~~ лампи по изложима, светлост та бацала је на бледа лица пролазника црвенкаст одблесак. Трговине са закланом живином и бакалије изгледале су сјајно: просто једна раском и парада, с којом је тешко ~~зати~~ спојити одвратни принцип цељава ~~и~~ и продавања. Ђорђ Мер у својој огромној општинској кући издавао је наређења педесеторици кувара и настојника куће да се Божић спреми како личи домаћинству лондонског Ђорђа Мера. Чак и мали кројач, који је у прошлак понедељак кажњен са пет шиллинга због пијанства, и он је мешао сутрашњи пудинг тамо у свом кућерку, а мржава његова жена са бебом поносно је изашла да купи говедину. И ~~да~~ ^{зато} по таквом времену, и упркос толиким домаћим дужностима, Скруц се на једните јаде решо да ослободи свога већ смрзнутог писара. Претходно му је још, можда и он, као члан друштва Отац сиротиње, напоменуо да не примити плату и за сутрашњи дан ~~да~~ ^{зато} треба прекосутра раније да дође. Писар прео обавије оки врата свога утешитеља и појури првим божићним трком. ~~И~~ ^{Пак} спут се бар двадесет пута претоција преко ~~жареног~~ дечје точиљајке. Писар са женом и много деце, то је ~~жареног~~ ^{сабљом} сајет у овој причи, ~~и~~ ^и марић имају и они ватру, и спремају сутрашњи ручник. Отац је донео мало поврћа и мало новца, мајка са комплетним чопором деце отишла је да купи сиротињску печеницу говедину, а већ је одраније у кући материјал за нешто одвише мали или свечани ~~божићни~~ божићни пудинг из којег не дивати пламен од кавијице запаљеног руме. Ђок се ~~зато~~ ^{примети} породица не врати, отац не носати и магити "малецног Тиму" ~~и~~ ^и у једној руци његову штацију и ~~и~~ ^и његове у гвожђе утегнуте ноге.... [Шта је међутим с Круцием који се не завитлава с Божићу? На великих улазних врата у свој самачки и суморни стан угледа одједадред никојног ортака Јарлија. Јарди му је домаћаш се врстом божићне одлуке: да му спасе душу. Што му је пророковано то ће се и десити, ~~свако~~ ^{што} и то иначе тачно у понови.)

Прве ноћи не дух Божића у прошлости водити Скруца кроз разне сцене у којима ће видети какав је био. Друге ноћи не му доћи у сан дух седашњег ~~и~~ ^{са њим}

Вожића, који је углавном показавао ~~куку~~ његовог писара у коју Скруц никада није заинтересирао. Сцене су биле веселе, и Скруцу је почело да ~~се~~ срцу. Можда због "маленог Тиме", који се врло блед и врло болешава, много радоно Вожићу и врло осомно ценио. Осмишљен је у виду намештала које је добило једно одраслије дете породице. Трећи дух ће бити дух Вожића у будућности. У једној сцени чује Скруц потпуно равнодушне и хладне разговоре људи о неком покојнику. Јуди су такорећи скретали главе од покојника и брисали свају успомену на њега. Скруц подрхтава: он није могао мислити тако је то страно како човек нема милост ау-ди. Тако је мртав, како се игнорује његов живот, тако је прошао. На питање Скруца је то ко је тај покојник, дух, увек нем, само пружи руку и упре прстом у Скруца. Ужас. А мало затим сазна Скруц да је и маленчи Тима мртав, ... Скруц има осећање страхоте од саски да су неке ствари апсолутно непоправљиве. Од свих тих ~~саских~~ се пробуди. Срећом, све те ноћи десиле су се једне ноћи, и Скруц ће ~~примане~~ тако имати ~~кошмар~~ да своме писару пошаље курку из једног од оних дивних излога, и да паште друге поклоне и репарације ~~на~~ друга места где се такође задужио. Врхунак задовољства и осмишљене радости биће му вест да је ~~Чапел~~ Тима само у сну умро и да ће му моћи бити пријатељ и други отац.

Били смо у једној пријатној екскурсији дневне дикенса, саске маште, у сferi поетских могућности, нових реалности, и најзад у области морала и чак и извесне дидактике, која је ~~дикенса~~ међутим такође поезија код ~~Чапела~~ је моралист човек великог срца Чарлес Дикенс. ~~Чапел~~ има потребу синтезе, и пита: ~~Чапел~~ стриктно ~~у~~ осмишљен је у дикенсовим осмишљеним причама. Шта је у љичија осмишљена опрема? Нема цркве, нема поноћне службе, нема у енглеској прози обликног клерцимана, свештеника, нема деце, нема ниједна клишетира на ~~сцене~~ прањничких лукости. Чега има? Има ~~Христову~~ духа милости и вере у љубав, ~~чак~~ како људи могу да воде крепника, како се радују што је крај нечијој пресрети. ~~Чапел~~ има ~~дикенса~~ олимпскога крео-особе и понекад ~~живе~~ од ~~саски~~. Има затим у дикенсовим причама за Вожића други вид ~~Христову~~ этике: човек је је да суди, али не да осуди. дикенс пошто је судио, заплатио, посрамио, опоменио, жури да каже да није осудио, да су сви живи и здрави да живот иде даље, и да ће последњу реч над Скруцима и текатонима казати они сами — ако се тргну —

Иначе велики закон рavnотеже кад му досади трпети разрешнотеже. ~~Ко~~ није могао да спасе ~~жити~~ да не осуди, дикенс је бутао. Најодвратније што човек може бити, сарисеј, самохвалисавац, ложни отац сиротиње — да ли је дикенс случајно ставио тај комплекс у члане Парламента? — то је ^{Дикенс је бутао, и спасио} игноровао. Има најзад у тим причама и један умеренији земаљски морал. Ведрина, нарави и хумор спасавају буде и земаљски живот. Дикенс има у причама и у романима серију типова за израз ведрине и свемине, стрпљења и добре воље. Најзад, све заједно, естетичка ^{формулa} дикенсове приче била би: стајати и остати камењу јаве и сна, ^{да} то јест прелазити из једног у друго, јер се то двоје ^и у поезији једнако измењују и замењују, ^{и уживавши} стварност и чудо се ^{У којој симбији} на сваком кораку мешају. Гледан са извесне ^{уметничке} дистанције, цео живот је бајка и басна. ^{Дикенсовим бомбашким} причама час су обични енглески грађани, час ^{Бајка и басна} ^{издавача Челентрове Збирке бајки.}

У једној истој причи имамо бомбашку фантазију, друштвени памфлет, револуционарну кличу, хришћанску легенду. Бомбашка прича Дикенсове потсећа ^{Само у њој} на параболе из Светог писма: ^{Свети апостол} час у простој свакидашњици, час у чудесима. Сад пастири доносе ^{Иисусу} Исусу пеленку и играчку, сад анђели чувају стражу над шталом и капију: Мир, мир, на целој земаљи мир, јер ^{и снег} снења сан ^{и радо} великим ^{и раду} животу ^{и раду}. Дикенс ^{Само, чак и где то ће бити, и да} домаће бољанство ватре! ^(Бајка, и басна, и то да је) Свака кућа да има ^А ^{Бајка} у камину ватру, ^{Свако} срце да пласти ^{Бајка} ^{Свако} као енглески камин. Снакако је дикенспесник добре воље међу будама.

Лепота Светограта